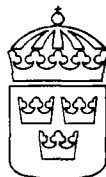

Jordbruksutskottets yttrande

1989/90:JoU7y

Reformerad inkomst- och
företagsbeskattning samt mervärdeskatt
m.m.

1989/90
JoU7y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet har den 24 april 1990 berett jordbruksutskottet m.fl. utskott tillfälle att avge yttrande över propositionerna 1989/90:110 om reformerad inkomst- och företagsbeskattning samt 1989/90:111 om reformerad mervärdeskatt m.m. jämte motioner.

Jordbruksutskottet behandlar i detta yttrande främst regeringens förslag i proposition 1989/90:110 om skogsbeskattningen och i proposition 1989/90:111 om koldioxid- och svavelskatt jämte följande motioner.

1989/90:Sk108 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

14. att riksdagen beslutar att införa en koldioxidutsläppsrelaterad punktskatt i enlighet med vad som anförts i motionen,

18. att riksdagen beslutar att bränsle för utrikes sjö- eller flygfart inte skall belastas med koldioxidskatt,

19. att riksdagen beslutar införa en schabloniserad koldioxidskatt på bränsle för inrikes flygtrafik i enlighet med vad som anförts i motionen,

22. att riksdagen beslutar att införa en svavelavgift i enlighet med vad som anförts i motionen,

23. att riksdagen beslutar att inrätta en särskild fond för att administrera inlutna svavelavgifter,

24. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts beträffande fondmedlens användningssätt.

1989/90:Sk110 av Claes Roxbergh m.fl. (mp) vari yrkas

4. att riksdagen beslutar införa en koldioxidskatt på 25 öre/kg från den 1 juli 1990 och att skatten sedan höjs fr.o.m. 1992 med 10 öre/kg per år upp till 65 öre/kg år 1995,

5. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om framtida koldioxidskatt på torv,

6. att riksdagen beslutar att koldioxidskatt skall tas ut även på fossila bränslen som används för produktion av elkraft,

10. att riksdagen hos regeringen begär förslag på beskattning även av den utrikes flygtrafiken i enlighet med vad som anförts i motionen,

11. att riksdagen hos regeringen begär att regeringen utreder frågan om hur en koldioxidskatt på fossila drivmedel inom sjöfarten kan utformas i syfte att återkomma med ett sådant förslag till riksdagen,

12. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om vikten av internationella initiativ och förhandlingar i syfte att minska utsläpp av luftföroreningar från fartyg,

15. att riksdagen beslutar att en svavelskatt på 50 kr/kg svavel införs i enlighet med vad som anförts i motionen,

16. att riksdagen i enlighet med vad som anförts i motionen hos regeringen begär förslag om medel för att få till stånd en radikal minskning av svavelutsläppen från industriella processer.

1989/90:Sk113 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

17. att riksdagen beslutar att koldioxidskatt skall utgå på motoralkoholer baserade på fossila bränslen,

18. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att koldioxidavgift skall utgå för bränslen som utnyttjas för elproduktion i enlighet med vad som anförts i motionen. Därest detta yrkande ej vinner riksdagens bifall — beslutar att biobränslen och fjärrvärme skall undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Sk304 av Stina Gustavsson och Kersti Johansson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar avveckla skogsvårdsavgiften.

1989/90:Sk311 av Ulf Melin och Anders G Högmark (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogsvårdsavgiftens avskaffande.

1989/90:Sk324 av Kjell Ericsson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar avveckla skogsvårdsavgiften.

1989/90:Sk337 av Ewy Möller och Bertil Danielsson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om skogsvårdsavgiftens avskaffande.

1989/90:Sk338 av Rosa Östh (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att skogsvårdsavgiften upphör från den 1 juli 1990.

1989/90:Sk349 av Sven-Olof Petersson (c) vari yrkas att riksdagen beslutar att avskaffa skogsvårdsavgiften fr.o.m. den 1 juli 1990.

1989/90:Sk377 av Lars Ernestam m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen beslutar sänka skogsvårdsavgiften från 0,8 ‰ till 0,5 ‰.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo310.

1989/90:Sk378 av Sven Eric Lorentzon m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att skogsvårdsavgiften slopas fr.o.m. den 1 juli 1990.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo312.

1989/90:Sk383 av Agne Hansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen beslutar avskaffa skogsvårdsavgiften.

12. att riksdagen beslutar införa en råvaruskatt på fossila bränslen motsvarande 4 öre/kWh av bränslets energiinnehåll och en koldioxid-skatt på samma bränslen på 25 öre/kg koldioxid från den 1 juli 1990. Skatten skall uttas även på bränslen som används i elproduktion.

1989/90:Sk411 av Karl Erik Olsson m.fl. (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att skogsvårdsavgiften upphör från den 1 juli 1990.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo315.

1989/90:Sk412 av Karin Starrin och Gunnar Björk (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att skogsvårdsavgiften skall upphöra.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo243.

1989/90:Sk428 av Eva Björne (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar avskaffa skogsvårdsavgiften.

1989/90:Sk429 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär total översyn av skogsvårdsavgifterna i enlighet med vad som anförts i motionen.

1989/90:Sk434 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

4. att riksdagen beslutar införa punktskatter m.m., enligt de riktlinjer för energibeskattnings som utformats i motion 1989/90:Sk24 och betänkandet 1989/90:SkU10.

1989/90:Sk443 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär att små biotoper undantas från skogsvårdsavgiften.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo873.

1989/90:Sk448 av Rolf Kenneryd m.fl. (c, m) vari yrkas att riksdagen beslutar att avskaffa skogsvårdsavgiften fr.o.m. årsskiftet 1990—1991.

1989/90:Sk450 av Göthe Knutson och Gullan Lindblad (m) vari yrkas

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskaffande av skogsvårdsavgiften, vilket finansieras genom motsvarande minskningar i eventuell bidragsgivning till skogsbruket.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Jo271.

1989/90:Sk660 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det i motion 1989/90:N446 yrkande 1 begärda åtgärdsprogrammet skall innebära att riktlinjer för en miljöanpassad energibeskattnings fastläggs som bygger på punktbeskattnings, koldioxidavgift och stimulerar effektiv användning och produktion av energi, såsom utnyttjande av inhemsk förnybar energi som biobränslen, vind och sol, samt avskaffande av mervärdeskatten på energi.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:N446.

1989/90:Sk686 av Roy Ottosson m.fl. (mp) vari yrkas att riksdagen beslutar vad i motionen anförts om införande av miljöavgifter på inrikes flygtrafik.

1989/90:JoU7y

1989/90:Sk698 av Olof Johansson m.fl. (c) vari yrkas

2. att riksdagen beslutar införa en miljöavgift på svavel i enlighet med vad som i motionen anförts.

Motiveringen återfinns i motion 1989/90:Fi213.

Utskottet

Naturvårdsverkets aktionsprogram mot luftföroreningar och försurning (LUFT 90) m.m.

Naturvårdsverket framhåller i sitt aktionsprogram mot luftföroreningar och försurning att en begränsning av koldioxidutsläppen i enlighet med miljömålen förutsätter att energihushållningen förbättras och att förnybara energislag används i betydande omfattning. Åtgärder med denna inriktning bidrar inte bara till att begränsa koldioxidutsläppen utan har fördelar med hänsyn till flera miljömål. En minskad energianvändning innebär t.ex. mindre utsläpp med global, regional och lokal påverkan. Det innebär i allmänhet också mindre effekter vid utvinning och uttag av olika bränslen och mindre avfall. Naturvårdsverket lämnar ett antal förslag som syftar till en begränsning av de klimatpåverkande utsläppen.

Beträffande utsläppen av svavel framhåller naturvårdsverket att den av regeringen föreslagna svavelskatten (se kommande avsnitt) samt en av verket föreslagen minskning av svavelhalten i dieselbränsle sammantaget kan väntas minska de totala svaveldioxidutsläppen med ca 75 % räknat mellan år 1980 och år 2000. En fortsatt minskning av svaveldioxidutsläppen från industrins processer föreslås med sikte på minst 80 % reduktion till år 2000. Med hänsyn till att miljöavgiftsutredningen skall lämna förslag rörande avgifter på utsläppen av bl.a. svavel från industriprocesser i sitt slutbetänkande tar naturvårdsverket inte nu ställning till viss kompletterande avgift på svavelutsläppen från industrin. Inga förslag till nya åtgärder för att begränsa svaveldioxidutsläppen från förbränning i fasta anläggningar lämnas. Enligt naturvårdsverket bör man följa effekterna av svavelskatten. Om utfallet blir sämre än förmodat får man överväga kompletterande åtgärder. Med hänsyn till att riksdagen år 1988 skärpte målet beträffande begränsning av svaveldioxidutsläppen till 80 % minskning mellan år 1980 och år 2000 anser naturvårdsverket att de generella svavelkrav som beslutades 1988 bör införas något snabbare än vad som förutsattes i tidigare aktionsplan 1987.

Beträffande sjöfartens miljöpåverkan anser naturvårdsverket det vara av största vikt att den linje som sjöfartsverket driver — att snarast få till stånd internationella regler som begränsar utsläppen från fartyg — fullföljs. Man måste räkna med att det tar relativt lång tid innan man

åstadkommit nödvändiga överenskommelser samtidigt som det är svårt att införa nationella obligatoriska krav. Naturvårdsverket föreslår att hamnavgifterna skall differentieras med hänsyn till fartygens miljöprestanda. Med hänsyn till att miljöavgiftsutredningen skall lämna förslag rörande ekonomiska styrmedel för att begränsa sjöfartens utsläpp av luftföroreningar avstår naturvårdsverket från att lämna förslag i detta hänseende.

Miljöavgiftsutredningen (MIA), tillkallad av chefen för miljö- och energidepartementet, har att senast den 1 juli 1990 redovisa sitt slutbetänkande.

Naturvårdsverkets aktionsprogram redovisades den 30 mars 1990 och bereds för närvarande inom regeringskansliet.

Enligt vad utskottet erfarit kommer regeringen att förelägga riksdagen en miljöpolitisk proposition under första halvåret 1991 med utgångspunkt bl.a. i nyssnämnda aktionsprogram.

Skogsvårdsavgiften

I sammanlagt 16 motioner framförs synpunkter på skogsvårdsavgiften. I flertalet av dessa motioner yrkas att skogsvårdsavgiften skall avskaffas. Vissa motionärer understryker även att de bidrag till skogsbruket som finansieras med avgiften bör slopas (Sk304 (c), Sk311 (m), Sk324 (c), Sk337 (m), Sk338 (c), Sk349 (c), Sk378 (m) yrkande 1, Sk383 (c), Sk411 (c) yrkande 1, Sk412 (c), Sk428 (m) yrkande 1, Sk448 (c, m) och Sk450 (m) yrkande 3). Enligt motion Sk377 (fp) bör riksdagen besluta att skogsvårdsavgiften skall sänkas till 0,5 ‰. I motion Sk429 (vpk) framhålls behovet av en allmän översyn av skogsvårdsavgiften och i motion Sk443 (vpk) föreslås att små biotoper, intressanta av naturvårdsskäl, skall undantas från skogsvårdsavgift.

Utskottet har i samband med behandlingen av statsbudgeten för budgetåret 1990/91, nionde huvudtiteln, behandlat vissa frågor angående statliga bidrag till skogsbruket och deras finansiering (1989/90:JoU14). Utskottet hänvisade till regeringsförklaringen den 7 mars 1990 vari statsministern uttalade att skogspolitikens mål och medel för ökad tillväxt skall utvärderas utifrån de förändrade krav som miljöpolitiken ställer. Utskottet konstaterade att det var naturligt att även finansieringsfrågorna genomgås i detta sammanhang. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Sk304, Sk311, Sk324, Sk337, Sk338, Sk349, Sk378 yrkande 1, Sk383, Sk411 yrkande 1, Sk412, Sk428 yrkande 1, Sk443, Sk448 och Sk450 yrkande 3.

Med det anförda avstyrks även motion Sk377.

Motion Sk429 kan i allt väsentligt anses tillgodosedd med vad utskottet anför ovan beträffande den aviserade utvärderingen av skogspolitikens mål och medel och bör inte föranleda någon riksdagens vidare åtgärd.

Utskottet har för sin del ingen erinran mot de överväganden som redovisats i regeringens förslag om den framtida skogsbeskattningen.

I motion Sk108 (m) yrkande 14 delvis framhålls att grunden för den svenska energibeskattningen bör vara en skatt på emissioner av koldioxid. Riksdagen bör därför införa en koldioxidutsläppsrelaterad punktskatt, och skatten bör omfatta alla förbränningsanläggningar och tas ut vid försäljning av bränsle på samma sätt som nu sker med punktskatterna på energi. I motion Sk110 (mp) yrkande 4 hemställs att riksdagen beslutar att införa en koldioxidskatt på 25 öre/kg från den 1 juli 1990. Den föreslagna nivån på skatten är enligt motionärerna acceptabel som ett första steg. Avgiften bör fr.o.m. år 1992 höjas med 10 öre/kg varje år upp till 65 öre/kg år 1995. En sådan successiv höjning av avgiftsnivån är motiverad med hänsyn till att koldioxidutsläppen måste minska. I motion Sk392 (mp) yrkas att en koldioxidskatt på 25 öre/kg koldioxid införs för fossila bränslen (yrkande 12 delvis). I motion Sk434 (c) yrkande 4 delvis framförs krav på en miljöanpassad punktbeskattning som bl.a. omfattar koldioxidskatt. Samma krav återkommer även i motion Sk660 (c) delvis. Motionärerna förordar bl.a. att skatteuttaget på energi skall bygga på miljöanpassad punktbeskattning, kombinerat med bl.a. en koldioxidavgift på minst 25 öre/kg koldioxid. Detta gynnar effektivisering och begränsning av utsläpp i produktion, distribution och konsumtionsled.

Vid riksdagens behandling av miljöpolitiken inför 1990-talet (JoU 1987/88:23, rskr. 373) konstaterade jordbruksutskottet att några åsiktskillnader inte föreligger om nödvändigheten av att minska luftföroreningarna. Riksdagen fastslog bl.a. att regeringen borde klarlägga energianvändningens effekter på koldioxidhalten i atmosfären och utarbeta ett program för att minska utsläppen till vad naturen tål. Som ett nationellt delmål borde anges att koldioxidutsläppen inte borde ökas utöver den nivå de då hade. Ekonomiska styrmedel borde i ökad omfattning komplettera de nuvarande styrmedlen. Avgifter på förorenande utsläpp borde successivt kunna införas där så var praktiskt möjligt och där sådana avgifter gav avsedd effekt på miljön.

Utskottet anser i likhet med regeringen att en koldioxidskatt bör införas och att det skattepliktiga området bör omfatta de bränslen som vid förbränning tillför fossilt bundet kol till kretsloppet mellan atmosfären och biomassan. Koldioxidskatten bör som föreslagits motsvara 25 öre/kg utsläppt koldioxid. Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag i ifrågavarande del samt avstyrker motionerna Sk108 yrkande 14 i motsvarande del, Sk110 yrkande 4, Sk392 yrkande 12 i motsvarande del, Sk434 yrkande 4 i motsvarande del och Sk660 i motsvarande del, samtliga i den mån de inte tillgodoses genom regeringsförslaget.

I motion Sk108 (m) framhålls att koldioxidskatten bör omfatta alla koldioxidemissioner från fossila bränslen. Det innebär att även råolja och spillolja bör beskattas (yrkande 14 delvis). Enligt motion Sk110 (mp) yrkande 6 skall koldioxidskatt även tas ut på fossila bränslen som används för produktion av elkraft. Motionärerna i motion Sk113 (c) yrkande 18 anser att en lika beskattning av bränslen måste ske oavsett

om de utnyttjas för produktion av el eller värme. Detta innebär bl.a. att en koldioxidavgift skall utgå för bränslen som utnyttjas för elproduktion. Därest detta yrkande ej vinner riksdagens bifall bör biobränslen och fjärrvärme undantas från skatteplikt enligt mervärdesskattelagen.

Avsikten med koldioxidskatten är i första hand att minska koldioxidutsläppen. Som anförts i propositionen är det väsentligt att då i första hand skattebelägga de produkter som står för den största sammantagna andelen utsläpp. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att skäl kan finnas att senare överväga en utvidgning av det skattepliktiga området till t.ex. råoljor och spilloljor. Ett eventuellt förslag om sådan utvidgning måste dock föregås av en kartläggning av ett sådant förslags konsekvenser. Utskottet avstyrker således motionerna Sk108 yrkande 14 i motsvarande del, Sk110 yrkande 6 och Sk113 yrkande 18.

I motion Sk108 (m) framhålls att etanol och metanol i Sverige huvudsakligen framställs från icke-fossila råvaror. I den mån fossila råvaror helt eller delvis används måste koldioxidskatt erläggas (yrkande 14 delvis). Även i motion Sk113 (c) yrkas att koldioxidskatt skall utgå på motoralkoholer baserade på fossila bränslen (yrkande 17).

I propositionen framhålls att beskattning av motoralkoholer beroende på hur de framställs inte är en lämplig lösning. Antingen skall dessa skattebeläggas oberoende av framställningssätt eller helt undantas. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att användningen är så begränsad att dessa bränslen bör undantas från beskattning. Ett undantag för dessa bränslen torde dessutom främja utvecklingen av förnybara motorbränslen. I propositionen understryks för övrigt att en utveckling mot en betydande användning av fossilbaserade motoralkoholer bör föranleda en omprövning av detta ställningstagande. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sk108 yrkande 14 i motsvarande del och Sk113 yrkande 17.

Två motioner tar upp frågan om en framtida koldioxidskatt på torv. I motion Sk108 (m) framhålls att torvbränslen utgör ett särfall. Torv kan i strikt mening inte betraktas som ett fossilt bränsle men det finns många likheter. Man kan enligt motionärerna hävda att det vid måttligt uttag av torv sker en nettotillväxt av torvtillgångarna i Sverige. Samtidigt finns det med hänsyn till de stora miljövärdena anledning att ha en försiktig inställning till exploatering av de svenska torvtillgångarna. Regeringen bör därför ta initiativ till en fortsatt utredning angående framtida koldioxidbaserad beskattning avseende torv (yrkande 14 delvis). Enligt motionärerna i motion Sk110 (mp) bör på sikt även torveldning beläggas med koldioxidskatt. Vid torvbrytning uppkommer metanutsläpp som bidrar till den s.k. växthuseffekten. Effekten motsvaras av den som åstadkoms av den koldioxid som uppkommer vid förbränning av torven. Regeringen bör återkomma med förslag till koldioxidavgift även på torv om torveldningen tenderar att öka i någon betydande grad (yrkande 5).

Som framhålls i propositionen råder stor osäkerhet om nettoeffekten av utsläppen av bl.a. koldioxid vid brytning och förbränning av torv.

Miljöavgiftsutredningen anser att torv under en övergångstid bör undantas från koldioxidskatt. En skatt på torv skulle enligt utredningen förändra de ekonomiska förutsättningarna för torvanvändare och torvproducenter samtidigt som stora investeringar, delvis med statligt stöd, har gjorts. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att ett förslag om koldioxidskatt på torv förutsätter en närmare utredning av frågan. Mot bakgrund av det anförda avstyrker utskottet motionerna Sk108 yrkande 14 i motsvarande del och Sk110 yrkande 5.

I motion Sk108 (m) yrkande 19 framförs krav på en schabloniserad koldioxidskatt på bränsle för inrikes flygtrafik. Enligt motionärerna skall man så nära som möjligt följa den verkliga bränsleförbrukningen för aktuell plantyp. Skatten skall motsvara 46 öre/kg koldioxid. Där emot anser motionärerna att den utrikes flygfarten inte skall belastas med koldioxidskatt (yrkande 18 delvis). I motion Sk686 (mp) delvis framhålls att dagens lagstiftning om miljöskatt på inrikes flygtrafik inte tillämpas på koldioxid. För att utvecklingen skall gå i rätt riktning kräver motionärerna att koldioxidavgift införs på inrikes flygtrafik. Motionärerna föreslår en avgift på 25 öre/kg. Enligt motion Sk110 (mp) skall flyget belastas med samma miljöskatter och miljöavgifter som andra trafikslag. En koldioxidskatt för utrikesflyget motsvarande den för inrikesflyget bör enligt motionärerna införas. Skatten kan baseras på exempelvis undervägs- eller landningsavgifter, och avgiftsnivån bör vara densamma som för inrikesflyget. Avgiftsnivån bör höjas med motsvarande 10 öre/kg koldioxid och år fr.o.m. år 1992 till 65 öre/kg år 1995. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag (yrkande 10).

I propositionen föreslås att koldioxidskatt införs på inrikes flygtrafik. Skatten tas ut i den ordning som gäller för uttagande av befintlig miljöskatt på utsläpp av kolväten och kväveoxider enligt lagen (1988:1567) om miljöskatt på inrikes flygtrafik. Skatten motsvarar 79 öre/kg förbrukat flygbränsle. Skatten tas ut efter flygplanstyp och förbrukad mängd flygbränsle och schablonberäknas efter den aktuella flygplanstypens genomsnittliga bränsleförbrukning. Jordbruksutskottet anser att regeringens förslag till koldioxidskatt på bränsle för inrikes flygtrafik i allt väsentligt tillgodoser motion Sk686 i motsvarande del. Utskottet tillstyrker således regeringens förslag i denna del och avstyrker detta motionsyrkande. Vidare avstyrks motion Sk108 yrkande 19.

Jordbruksutskottet har tidigare framhållit att luftfartens miljöpåverkan har viktiga internationella aspekter. Sveriges internationella åtaganden på luftfartens område utgör emellertid ett hinder mot att belägga den utrikes luftfarten med pålagor liknande dem för den inrikes trafiken (1988/89:JoU3y). Frågan om koldioxidskatt på bränsle för utrikes flygtrafik är föremål för miljöavgiftsutredningens överväganden. Utredningens slutbetänkande väntas under sommaren 1990. Med hänvisning till det anförda avstyrker utskottet motionerna Sk108 yrkande 18 i motsvarande del och Sk110 yrkande 10.

I motion Sk108 (m) yrkas att utrikes sjöfart inte skall belastas med koldioxidskatt (yrkande 18 delvis). Motionärerna i motion Sk110 (mp)

anser att koldioxidskatten skall omfatta sjöfarten. Det ankommer på regeringen att utreda och snarast möjligt föreslå införandet av en koldioxidskatt på fossila drivmedel inom sjöfarten (yrkande 11). Motionärerna framhåller även att regeringen bör driva frågan om miljöskatt på sjöfartens område i internationella fora. Internationella initiativ och förhandlingar är mycket viktiga för att minska luftföroreningarna från fartyg (yrkande 12).

I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet att det är angeläget att begränsa svavelutsläppen från sjöfarten. Åtgärder avseende sjöfartens svavelutsläpp bör utformas i ett internationellt samarbete om någon miljöeffekt skall kunna uppnås. Utskottet erinrar om att sjöfartsverket har i uppdrag att föreslå åtgärder mot sjöfartens miljöpåverkan. Enligt uppgift kommer detta uppdrag att redovisas i maj 1990. När det gäller bunkeroljor kommer miljöavgiftsutredningen att återkomma till frågan om beskattning av dessa bränslen i sitt slutbetänkande. Utskottet anser att ett ställningstagande i dessa frågor bör avvaktas och är således inte berett att tillstyrka de förslag om koldioxidskatt m.m. som föreslås i motionerna Sk108 yrkande 18 i återstående del och Sk110 yrkandena 11 och 12. Utskottet avstyrker motionerna i berörda delar.

I motion Sk108 (m) framhålls att den av regeringen föreslagna svavelskatten visserligen kommer att ha en styrande effekt men att influtna medel tillfaller statskassan. I stället för en svavelskatt bör därför en svavelavgift införas. Intäkterna från en sådan avgift bör återföras till miljöförbättrande åtgärder (yrkande 22). En särskild fond bör enligt motionärerna skapas för att administrera influtna medel. Naturvårdsverket bör vara huvudman för denna fond. Fonden bör inte ackumulera kapital (yrkande 23). De årligen influtna fondmedlen bör i första hand användas för sjö- och skogsmarkskalkning, åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i förurningsskadade vattentäkter samt forskning (yrkande 24). Motionärerna i motion Sk110 (mp) instämmer i regeringens förslag att införa en svavelskatt av miljöskäl på alla svavelhaltiga bränslen (med minst 0,1 % svavelhalt). Motionärerna anser dock att den föreslagna nivån på 30 kr/kg svavel är för låg. Med hänsyn till det mycket allvarliga förurningsläget i mark och vatten föreslås att en skatt på 50 kr/kg svavel införs (yrkande 15). Beträffande de industriella processernas framtida svavelbeskattning lämnar regeringen inga förslag utan hänvisar till att frågan kommer att behandlas i miljöavgiftsutredningen. Oavsett om utredningen lägger fram något förslag i frågan är det enligt motionärerna angeläget att regeringen återkommer med förslag till åtgärder för att få en radikal minskning av svavelutsläppen från industriella processer (yrkande 16). I motionerna Sk660 (c) delvis och Sk698 (c) yrkande 2 framförs krav på en avgift på utsläpp av svavel i samband med förbränning. Motionärerna förordar ett skatteuttag på energi som bygger på miljöanpassad punktbeskattning, kombinerat med bl.a. avgifter på svavel. Detta gynnar effektivisering och

begränsning av utsläpp i produktion, distribution och konsumtionsled samtidigt som möjligheterna att nå målet om en hållbar utveckling med ekologisk balans ökar.

Vid riksdagens behandling av miljöpolitiken inför 1990-talet (JoU 1987/88:23, rskr. 373) konstaterade jordbruksutskottet att några åsiktskillnader inte förelåg i fråga om nödvändigheten av att bl.a. minska de försurande utsläppen. Målet måste vara att utsläppen på sikt nedbringas till en nivå som naturen tål och som medger en god livsmiljö. Riksdagen fastslog bl.a. att de svenska utsläppen av svavel skall minska med 65 % till år 1995, räknat från 1980 års nivå. Samtidigt fastställdes ett mål att svavelutsläppen skulle minskas med 80 % från 1980 års nivå fram till sekelskiftet.

Mot bakgrund av det anförda har utskottet inget att erinra mot den av regeringen föreslagna skatten på svavel i kolbränsle och olja samt torvbränsle. I likhet med föredragande statsrådet anser utskottet att en förutsättning för att utsläppen skall minska på ett kostnadseffektivt sätt är att skatten per enhet förorening är lika för alla utsläppskällor. Syftet med svavelskatt bör vara att svavelfattigare bränslen används samt att reningsåtgärder vidtas. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att det kan finnas skäl att utvidga det skattepliktiga området till att även omfatta råolja och spillolja. Från miljösynpunkt är det dock mest väsentligt i detta första steg att införa miljörelaterade skatter och att skattebelägga stora produktgrupper som sammantagna står för den större andelen svavelutsläpp. För en utvidgning av skatteplikten krävs en närmare utredning om konsekvenserna. Utskottet har inget att erinra mot den föreslagna nivån på svavelskatten. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Sk108 yrkandena 22, 23 och 24, Sk110 yrkande 15, Sk660 i motsvarande del och Sk698 yrkande 2 i den mån de inte kan anses tillgodosedda med regeringens förslag.

Miljöavgiftsutredningen avser att i sitt slutbetänkande behandla frågan om ekonomiska styrmedel för att begränsa utsläpp från industriella processer. Utskottet anser i likhet med föredragande statsrådet att ett slutligt ställningstagande till frågan om de industriella processernas framtida svavelbeskattning med hänsyn härtill bör avvaktas. Motion Sk110 yrkande 16 avstyrks.

Stockholm den 15 maj 1990

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Hans Gustafsson (s), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Jan Fransson (s), Margareta Winberg (s), Åke Selberg (s), Ingvar Eriksson (m), Bengt Rosén (fp), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Åsa Domeij (mp), Inge Carlsson (s) och Kaj Larsson (s).

Avvikande meningar

1. Skogsvårdsavgift

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Som anføres i motionerna Sk311 och Sk337 är det för de kombinerade skogs- och jordbruksföretagen av utomordentlig vikt att skogsbruket har en god och uthållig lönsamhet. Lönsamheten urholkas av nuvarande skogsvårdsavgifter samtidigt som ett lönsamt skogsbruk är en förutsättning för en levande landsbygd. Vi anser att skogsvårdsavgifterna bör avskaffas. I samband därmed bör även de bidrag som finansieras med avgiften slopas. Utskottet borde således ha tillstyrkt motionerna Sk311 och Sk337.

2. Skogsvårdsavgift

Lars Ernestam och Bengt Rosén (båda fp) anför:

Skogsvårdsavgiften höjdes 1984 från 0,5 ‰ till 0,8 ‰. Folkpartiet motsatte sig denna höjning som bidrog till att ge skogsvårdsavgiften en fiskal karaktär. Sambandet mellan avgiftens storlek och de statsutgifter avgiften var tänkt att finansiera försvagades. Vi förordar en sänkning av skogsvårdsavgiften till 1984 års nivå, dvs. 0,5 ‰. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk377.

3. Skogsvårdsavgift

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) anför:

Centern har i motioner till de senaste årens riksmöten krävt att skogsvårdsavgiften tas bort och att de skogliga bidragen, med undantag för dem som har regionalpolitisk karaktär, avskaffas. Genom riksdagens beslut med anledning av proposition 1983/84:40 släpptes principen att skogsvårdsavgiften endast fick användas för bidrag som är tillgängliga för alla skogsägare. Nu används skogsvårdsavgiftsmedel för att finansiera alla bidrag inom det skogliga stödområdet. Ett ytterligare motiv för att avskaffa avgiften är den negativa effekt som den också får om man beräknar dess konsekvenser under en omloppstid på mellan 80 och 100 år. Avgiftens totala storlek svarar mot 40 % av nettot vid avverkningen. Skogsvårdsavgiften bör således slopas, och detta gäller även de bidrag som finansieras med avgiften. Undantag bör endast göras för bidrag av regionalpolitisk karaktär. Utskottet borde således ha tillstyrkt motionerna Sk304, Sk324, Sk338, Sk349, Sk383, Sk411 yrkande 1, Sk412 och Sk448.

4. Skogsvårdsavgift

1989/90:JoU7y

Annika Åhnberg (vpk) anför:

Riksdagen bör i enlighet med motion Sk429 hos regeringen begära en översyn av skogsvårdsavgiften. Utbetalade medel för skogliga åtgärder står inte i rimlig proportion till de inbetalade avgifterna. Vidare har kritik riktats mot olika skogsägares möjligheter att få tillgång till medel. Dessutom innebär skogsvårdsavgiften en extra beskattning på hälften eller mer av skogsbrukets nettoavkastning.

5. Koldioxidskatt

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Grunden för den svenska energibeskattningen bör vara en skatt på emissioner av koldioxid. Riksdagen bör därför införa en koldioxidutsläppsrelaterad punktskatt som omfattar alla förbränningsanläggningar och tas ut vid försäljning av bränsle på samma sätt som nu sker med punktskatterna på energi. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk108 yrkande 14 i berörd del.

6. Koldioxidskatt

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) anför:

Som anförs i berörda delar av motionerna Sk434 yrkande 4 och Sk660 bör en miljöanpassad punktbeskattning som bl.a. omfattar koldioxidskatt införas. Skatteuttaget på energi skall kombineras med bl.a. en koldioxidavgift på minst 25 öre/kg koldioxid. Detta gynnar effektivisering och begränsning av utsläpp i produktion, distribution och konsumtionsled.

7. Koldioxidskatt

Åsa Domeij (mp) anför:

Riksdagen bör i enlighet med vad som föreslås i regeringens proposition och i motionerna Sk110 yrkande 4 och Sk392 yrkande 12 i motsvarande del besluta att införa en koldioxidskatt på 25 öre/kg för fossila bränslen. Den av regeringen föreslagna skattenivån är acceptabel som ett första steg. Avgiften bör fr.o.m. år 1992 höjas med 10 öre/kg varje år upp till 65 öre/kg år 1995. En sådan successiv höjning av avgiftsnivån är motiverad med hänsyn till att koldioxidutsläppen måste minska.

8. Koldioxidskattens tillämpningsområde

1989/90:JoU7y

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Koldioxidskatten bör omfatta alla koldioxidemissioner från fossila bränslen. Det innebär enligt vår mening att även rå- och spillolja bör beskattas. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk108 yrkande 14 i berörd del.

9. Koldioxidskattens tillämpningsområde

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) anför:

Som anføres i motion Sk113 yrkande 18 bör en lika beskattning av bränslen ske oavsett om de utnyttjas för produktion av el eller värme. Detta innebär bl.a. att en koldioxidavgift skall utgå för bränslen som utnyttjas för elproduktion. Därest detta yrkande ej vinner riksdagens bifall bör enligt vår mening biobränslen och fjärrvärme undantas från skatteplikt enligt mervärdeskattelagen.

10. Koldioxidskattens tillämpningsområde

Åsa Domeij (mp) anför:

Som anføres i motion Sk110 yrkande 6 bör koldioxidskatten även tas ut på fossila bränslen som används för produktion av elkraft.

11. Motoralkoholer

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Etanol och metanol framställs i Sverige huvudsakligen från icke-fossila råvaror. I den mån fossila råvaror helt eller delvis används skall enligt vår mening koldioxidskatt erläggas. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk108 yrkande 14 i motsvarande del.

12. Motoralkoholer

Karl Erik Olsson (c), Lennart Brunander (c) och Annika Åhnberg (vpk) anför:

Enligt vår mening bör koldioxidskatt utgå på motoralkoholer baserade på fossila bränslen. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk113 yrkande 17.

13. Koldioxidskatt på torv

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Som anføres i motion Sk108 yrkande 14 i motsvarande del utgör torvbränslen ett särfall. Torv kan i strikt mening inte betraktas som ett

fossilt bränsle men det finns många likheter. Man kan som motionärerna hävda att det vid måttligt uttag av torv sker en nettotillväxt av torvtillgångarna i Sverige. Samtidigt finns det med hänsyn till de stora miljövärdena anledning att ha en försiktig inställning till exploatering av de svenska torvtillgångarna. Regeringen bör därför enligt vår mening ta initiativ till en fortsatt utredning angående framtida koldioxidbaserad beskattning avseende torv.

14. Koldioxidskatt på utrikes flygtrafik

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Som framhålls i motion Sk108 yrkande 18 i motsvarande del bör den utrikes flygfarten inte belastas med koldioxidskatt. Riksdagen bör enligt vår mening göra ett uttalande härom i enlighet med motionen.

15. Koldioxidskatt på utrikes flygtrafik

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anför:

Flyget skall belastas med samma miljöskatter och miljöavgifter som andra trafikslag. En koldioxidskatt för utrikesflyget kan enligt vår mening baseras på exempelvis undervägs- eller landningsavgifter. Avgiftsnivån bör vara densamma som för inrikesflyget. Regeringen bör snarast återkomma med ett förslag. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk110 yrkande 10.

16. Koldioxidskatt på utrikes sjöfart

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Vi anser i likhet med vad som anförs i motion Sk108 yrkande 18 i återstående del att riksdagen bör besluta att undanta utrikes sjöfart från koldioxidbeskattning.

17. Koldioxidskatt på utrikes sjöfart

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anför:

Vi anser att koldioxidskatten skall omfatta sjöfarten. Det ankommer på regeringen att utreda och snarast möjligt föreslå införandet av en koldioxidskatt på fossila drivmedel inom sjöfarten. Samtidigt bör regeringen driva frågan om miljöskatt på sjöfartens område i internationella fora. Internationella initiativ och förhandlingar är mycket viktiga för att minska luftföroreningarna från fartyg. Vi anser således att utskottet borde ha tillstyrkt motion Sk110 yrkandena 11 och 12.

18. Svavelskatt

1989/90:JoU7y

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Ingvar Eriksson (alla m) anför:

Den av regeringen föreslagna svavelskatten kommer visserligen att ha en styrande effekt men de medel som inflyter tillfaller statskassan. Enligt vår mening borde en svavelavgift införas i stället för en svavelskatt. Intäkterna från en sådan avgift skulle återföras till miljöförbättrande åtgärder. En särskild fond bör skapas för att administrera influtna medel. Naturvårdsverket bör vara huvudman för denna fond. Fonden bör inte ackumulera kapital. De årligen influtna fondmedlen bör i första hand användas för sjö- och skogsmarkskalkning, åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i försurningsskadade vattentäkter samt forskning. Enligt vår mening borde utskottet således ha tillstyrkt motion Sk108 yrkandena 22, 23 och 24.

19. Svavelskatt

Karl Erik Olsson och Lennart Brunander (båda c) anför:

Som framhålls i motionerna Sk660 i motsvarande del och Sk698 yrkande 2 bör ett skatteuttag på energi bygga på miljöanpassad punktbeskattning, kombinerat med bl.a. avgifter på svavel. I motsats till en skatt på svavel gynnar en avgift effektivisering och begränsning av utsläpp i produktion, distribution och konsumtionsled samtidigt som möjligheterna att nå målet om en hållbar utveckling med ekologisk balans ökar. Vi anser därför att utskottet borde ha tillstyrkt ett riksdagsbeslut om införande av en avgift i stället för den skatt som föreslås i propositionen på utsläpp av svavel i samband med förbränning.

20. Svavelskatt

Åsa Domeij (mp) anför:

Jag instämmer i regeringens förslag att av miljöskäl införa en svavelskatt på alla svavelhaltiga bränslen med minst 0,1 % svavelhalt. Den föreslagna nivån på 30 kr./kg svavel är dock för låg. Med hänsyn till det mycket allvarliga försurningsläget i mark och vatten bör en skatt på 50 kr./kg svavel införas. Utskottet borde således ha tillstyrkt motion Sk110 yrkande 15.

